

Sdílení skautských (skoro)průšvihů

Kultura sdílené chyby

Jsme největší výchovnou volnočasovou organizací v ČR. Každý rok pořádáme stovky tisíc schůzek, desítky tisíc výprav a více než tisíc táborů. Občas se stane nějaký průšvih. To je normální a v pořádku: skauting je dobrodružný a dobrodružství se děje jen v přiměřené míře rizika a nejistoty. Průšvih je příležitostí k růstu a učení, chlapci a děvčata všech věkových kategorií i celé družiny, oddíly a střediska díky svým průšvihům získávají cenné zkušenosti.

Chyba je kámoš.

Za každou takovou zkušenost ale platíme. Někdy je to úraz či poškození majetku, v některých případech však může být cena neúměrně vysoká, např. úraz s vážnými následky či dokonce úmrtí. Proto se vzděláváme na skautských a zdravotnických kurzech a děláme vše, co je v našich silách, abychom takovým tragédiím zabránili. Ať už dojde k drobnému zranění nebo vážnému úrazu, z každého průšvihu si odnášíme ponaučení. Zatím se každý učíme sám a různé oddíly nezřídka dělají stejné chyby. **Jde to ale i jinak:** z chyby, kterou udělal jeden oddíl, se může poučit mnoho jiných. **Stačí své chyby sdílet, můžeme tak kolektivně získávat cenné zkušenosti za mnohem nižší cenu.** [Učení se zkušeností](#) je ostatně i jedním z prvků [Skautské výchovné metody](#). Tak pojďme ukázat, že to myslíme vážně a umíme se učit ze zkušeností vlastních i cizích.

Sdílej svůj (skoro)průšvih

Svůj (skoro)průšvih sdílej prostřednictvím [tohoto dotazníku](#). [↗](#)

Jak to funguje?

Stal se průšvih. Úspěšně jsme ho vyřešili, oddechli si a uvědomili si, kde se stala chyba. Máme jasno, co je příště třeba udělat jinak (ať už v oblasti prevence, abychom průšvihu předešli, nebo reakce, abychom byli lépe připraveni na průšvih reagovat a zmírnili jeho následky). Nastal čas podělit se o svou zkušenost s ostatními. [Vyplníme dotazník](#) [↗](#) (zabere to cca 10 minut) - a je hotovo! O zbytek se postará analytická skupina kolem ústředí, která z dat identifikuje nejčastější a nejzávažnější rizika při skautské činnosti. Vybrané události anonymizuje a zařadí je mezi **Příklady průšvihů**, které slouží všem, kdo se z nich chtějí poučit.

Na skautských kurzech nebo velkých akcích se pak můžeme zúčastnit **Fóra sdílené chyby**. Spolu s dalšími účastníky zde diskutujeme nad vybranými průšvihy a hledáme

cesty, jak daná rizika zmírnit nebo zcela vyloučit a jak se lépe připravit na reakci tam, kde riziko odstranit nelze, nebo je chceme zachovat. Fórum sdílené chyby může zorganizovat kdokoliv s využitím metodiky a příkladů průšvihů v této sekci. Anonymizované příklady průšvihů budou také průběžně vycházet ve skautských časopisech.

Podívej se na [záznam live streamu](#) , ve kterém fungování Sdílení skautských (skoro)průšvihů vysvětlujeme.

Vybrané otázky ke Sdílení skautských (skoro)průšvihů

Proč se máme přiznávat k tomu, co jsme zvorali?

Protože tím pomůžeme sobě, ostatním, celé organizaci i skautské výchově:

Sobě: Při vyplňování dotazníku si lépe uvědomíme, jaké byly příčiny průšvihů, jak se mu dalo předejít a zformulujeme si opatření do budoucna. Průšvih se nám znovu už nestane, nebo na jeho řešení budeme lépe připraveni.

Ostatním oddílům: Našimi doporučeními se mohou inspirovat i další. Třeba díky našim zkušenostem začnou i jiné oddíly lépe stavět tee-pee, nadřilují si hledání ztraceného vlčete v lese, nebo začnou trénovat záchranu s převrácenou lodí.

Celé organizaci: Rozvinutý systém řízení rizik a kultury sdílené chyby posílí důvěru v organizaci. Jak naši vnitřní, tak u veřejnosti. Junák jako celek bude zase o kousek silnější a důvěryhodnější.

Skautské výchově: Díky lepšímu systému řízení rizika si začneme troufat na větší věci. Když umíš jistit, nebojíš se na skálu. Když umíš předejít omrzlinám, nebojíš se v zimě přespat v záhrabu. Posílíme dobrodružství ve skautské výchově. Postupně vytvoříme kulturu, ve které se nestydíme za chyby, které jsme udělali, ale přijímáme je jako příležitost k vlastnímu růstu. Pomůžeme tak uplatnění prvku skautské výchovné metody Učení se zkušeností.

Jaký typ průšvihů máme sdílet?

V zásadě vše, co není úplná malichernost a z čeho plyne nějaké ponaučení. Při rozhodování může pomoci výčet níže (lze však sdílet i průšvihy, které žádné položce neodpovídají):

- událost s následkem **poškození zdraví** nebo smrti (účastník/organizátor musí vyhledat lékařské ošetření nebo se musí vzdát části či celého programu),
- událost způsobující značnou **materiální škodu**,
- událost, ke které byly povolány složky **IZS** (hasiči, záchranka, policie),
- událost s méně vážnými následky, ale **často se opakuje**,
- událost, která měla blízko k nehodě, ale jen díky štěstí či náhodě k ní nedošlo (**skoroprůšvih**),
- událost, která odhaluje **nedostatky v systému řízení rizik** Junáka – českého skauta (bezpečnostní pravidla, krizový scénář),
- projevy **psychických či fyzických obtíží**,
- projevy **nevhodného či ohrožujícího chování**,
- poškození nebo riziko **poškození dobrého jména organizace**

Proč máme sdílet skoroprůšvihy?

Skoroprůšvih je událost, která by za jiných okolností vyústila v průšvih, ale jen díky štěstí nebo náhodě se nakonec nic nestalo. Těchto událostí je zpravidla o mnoho více, než dokonaných průšvihů, ale mohou odhalit závažné nedostatky a rizika v běžné praxi. Můžeme se z nich poučit dříve, než se něco vážného stane, a pomáhají tak předcházet skutečným nehodám. Jsou proto velmi cenné a stojíme o jejich sdílení.

Nečeká mě za můj průšvih postih?

Ne, pokud se jedná o již uzavřený a vyřešený průšvih, jehož příčina byla buď odstraněna nebo probíhá práce na jejím odstranění, popřípadě ji nedokážeme ovlivnit. Důležitým principem kultury sdílené chyby je předpoklad, že na základě sdíleného průšvihů se nahlašovatel nepostihuje. Pokud máš přesto obavu, svůj skautský (skoro)průšvih můžeš sdílet anonymně.

Jako organizace máme odpovědnost za ochranu svých členů a musíme jednat, pokud se například dozvíme, že některý z našich vedoucích svým jednáním závažně ohrožuje své okolí a může v takovém jednání

pokračovat. Sdílení skautských (skoro)průšvihů neslouží jako ohlašovna nevhodného jednání, k tomu máme jiné prostředky a kanály. V některých případech je na místě podat podnět podle [Disciplinárního řádu](#), popřípadě se můžeš obrátit na poradna@skaut.cz nebo [Skautskou krizovou linku](#).

Kdo má (skoro)průšvih sdílet?

Nejlépe ten, kdo o události ví nejvíce. Nemusí to nutně být vůdce oddílu či střediska, průšvih může zapsat i rover nebo rádce. V každém případě je třeba se domluvit, kdo průšvih nasdílí, ať to neskončí spoléháním se jeden na druhého.

Kdy máme (skoro)průšvih sdílet?

Nejlépe ve chvíli, kdy už máme vše podstatné vyřešeno a měli jsme čas se zamyslet nad tím, co se vlastně stalo. Není vhodné sdílet průšvih ve chvíli, kdy hledáme pomoc při řešení. V takovém případě se můžeme obrátit na své středisko, jiné zdroje pomoci v našem okolí či v akutních případech na Skautskou krizovou linku (737 205 520). V neakutních případech lze využít emailovou Skautskou poradnu (poradna@skaut.cz). Sdílení skautských (skoro)průšvihů neslouží k získávání podpory, ale ke sdílení již uzavřených nehod a výsledných ponaučení.

Co když se naše průšvihy dostanou na veřejnost?

Otevřeným přístupem k vlastním chybám dáváme najevo, že průšvihy aktivně řešíme, umíme se z nich poučit a usilujeme o co nejširší porozumění rizikům při skautské činnosti. Pracujeme jak na **prevenci** (snížení nebo odstranění rizik), tak na **reakci** (připravujeme se reagovat v případě, že se nějaký průšvih stane), protože riziko nikdy nelze zcela vyloučit.

Nebudou vznikat manuály na zatloukání hřebíků?

Ne, to opravdu neplánujeme. Cílem Sdílení skautských (skoro)průšvihů není odstranit veškeré riziko ze skautské činnosti, právě naopak. Věříme,

že díky promyšlenému řízení rizik se budou oddíly pouštět do větších dobrodružství. Kdo umí jistit, troufne si lézt i na vysokou skálu. Ponaučení, která z jednotlivých (skoro)průšvihů identifikujeme, budeme šířit do organizace ve formě doporučení. Každý ať si vezme, co uzná za vhodné.

Kde se dozvím více?

V záznamu živého vysílání [Chyby, které se nemusely stát: sdílej své skautské \(skoro\)průšvihy](#) [↗](#). Vysílání proběhlo 27. února 2024 za účasti Jakuba Jasaně - Rogala, Milana Hanuše - Jelena a Báry Markové. Shrnutí najdeš v [tomto článku](#) [↗](#).

Fórum sdílené chyby

Skautské kurzy, lektori bezpečnosti, celostátní i regionální akce, pořadatelé setkání vůdců, okresních a krajských rad: toto je nabídka pro vás!

[Fórum sdílené chyby](#) [↗](#) je platforma, která vede účastníky k přemýšlení o skutečných nehodách, které se ve skautské činnosti staly. Společně hledají příčiny a opatření ke snížení rizika nebo lepší připravenosti reagovat tam, kde riziko snižovat nechceme.

Fórum nabízíme formou [připravené metodiky](#), [↗](#) stačí jen stáhnout, nachystat a realizovat. Fórum může probíhat na skautských kurzech, velkých skautských akcích (Elixír, Helpdesk, Obrok, apod.), ale i na krajských či okresních setkáních vůdců či přímo na střediscích. Fórum může realizovat kdokoliv s elementární organizační a lektorskou dovedností. Netřeba poptávat "experty". Program lze připravit za dvě hodiny, realizace trvá dvě hodiny, příprava je velmi jednoduchá. Pokud byste přesto potřebovali podporu, obraťte se na prusvihy@skaut.cz.

Metodiku publikujeme ve formě otevřeného Google dokumentu. Budeme rádi, když nám do ní doplníte své zkušenosti a doporučení na základě vlastní realizace, a to formou komentářů [přímo do dokumentu](#). [↗](#)

Metodika Fóra sdílené chyby je inspirovaná [Prázdninovou školou Lipnice](#), [↗](#) které tímto za sdílení svého know-how velmi děkujeme.

Příklady (skoro)průšvihů

Příklady průšvihů najdeš v [této složce](#). [↗](#) Jedná se o skutečné nehody, které se někde někomu staly. Ti, kdo je sdíleli, souhlasí s využitím pro vnitřní potřeby Junáka. Příklady mohou sloužit k individuálnímu ponaučení, ale jsou k dispozici i vzdělavatelům

a organizátorům [Fóra sdílené chyby](#). [↗](#) **Děkujeme všem vedoucím, kteří nabídli své průšvihy k využití ve skautském vzdělávání.**

Není záměrem tohoto webu shromažďovat všechny sdílené průšvihy a vytvářet obsáhlou kartotéku. Zveřejňujeme pouze výběr těch nejtypičtějších, nejčastějších, nejzávažnějších nebo nejpoučňivějších. Bez souhlasu autorů průšvihů nezveřejníme.

Popis průšvihů anonymizujeme a upravujeme tak, abychom minimalizovali možnost identifikace jejich aktérů. Přesto se může stát, že ti některé z nich přijdou povědomé. Respektuj anonymitu jednotlivých aktérů a nesnaž se dopátrávat, komu se co stalo. Jde o ponaučení, nechceme ukazovat prstem, komu se co nepovedlo.

Kdo za tím stojí?

Za inspiraci vděčíme [Prázdninové škole Lipnice](#). [↗](#) která ochotně poskytla svoji metodiku a příklad bezpečnostních zpráv. Metodikou PŠL je inspirován především program **Fóra sdílené chyby**.

Kultura sdílené chyby není nic nového ani revolučního. Je standardem v mnoha zahraničních skautských asociacích i dalších volnočasových organizacích pracujících s dobrodružstvím jako prostředkem k osobnímu rozvoji. Nástroje pro sdílení průšvihů využívají i některá průmyslová odvětví, například letecké společnosti. Pro potřeby naší organizace myšlenku přizpůsobili a propagují především:

- garanti OČK Táboření a bezpečnost (zejména děkujeme Jakubovi Jasaňovi - Rogalovi a Pavlu Holíkovi - Kyklopovi)
- Milan Hanuš - Jelen ze 77. oddílu vodních skautů Lososi (autor [seriálu Dobrodružství a řízení rizika](#) [↗](#) v [Kapitánské poště](#) [↗](#) a realizátor prvního Fóra sdílené chyby v Junáku)
- sestry a bratři z [Odboru pro bezpečný skauting](#) a pracovníci Kanceláře ústředí Junáka pod vedením Zpravodajky pro dospělé Jany Jirasové - Prcka
- většinu obsahu vytvořil Jaroslav Petřík - Australan s podporou všech výše zmíněných
- projekt je částečně financován Evropskou unií z programu Erasmus+

S případnými dotazy či připomínkami se obraťte na prusvihy@skaut.cz nebo na číslo +420 605 551 815 (STS).